

OPENBARE VERGADERING

D.D. 27 juni 2017

Ontwikkelingsplan 2017 – 2021/Begroting

DEEL 3

De geschorste vergadering wordt hervat.

De **Voorzitter**: Ik hervat de geschorste vergadering. Aan het woord is lid Nurmohamed. Een ogenblik, ik heb een probleem. Goed, we zullen dat technisch probleem op een ander moment moeten oplossen, want ik zie dat alle vier schermen zijn bezet. De tijd kunt u normaal op uw computer volgen. Wij hadden wel het scherm met name voor de spreker, maar de leden kunnen nog steeds gewoon op de computer het voortgaan van de tijd. Lid Nurmohamed.

De heer **Nurmohamed (VHP)**, mevrouw de voorzitter! Na de laatste begrotingsbehandeling tot heden is het, denk ik, correct om zeker van mijn kant uit de regering te bedanken voor reacties op brieven, vragen die ik heb gestuurd afgelopen periode, maar natuurlijk loopt het nog niet helemaal vlot. In elk geval zal ik de komende minuten een korte reactie geven als inleiding gevolgd door een discussie en vragen over de begroting 2017 en ik heb wat slides meegenomen ter illustratie. Voor ik begin, wil ik toch eerst reageren op een tweetal zaken dat wij de laatste tijd vaak horen en het stoort mij ernstig.

Eén is, oorzaken van de crisis in Suriname dat vaak genoemd wordt en de betaling van subsidies. Wij horen vaak autoriteiten in het land praten over oorzaken van de crisis in Suriname en meestal is het eerst de kolonisator. Dan is het de wereld en als het niet de wereld is, is het de oppositie. En als het niet de oppositie is, als er geen ander antwoord is, is het de VHP. Ik denk dat elke volwassen regering met een bagage kennis en kunde...

Ik zeg het, want het is niet goed voor de toekomst van onze generatie. Die zou zich liever niet bezig houden met zulke uitspraken, maar dat is wel de waarheid en daarvoor heb ik slide 1 meegenomen.

Slide 1 geeft het gedrag van een monetaire reserve vanaf 1975 tot 2016 en dat is in reële termen uitgedrukt. U ziet dat dit een goede maat is voor als het goed gaat in het land, maar ook als het slecht gaat in het land. En je ziet ook duidelijk het verschil tussen het ontwikkelingscontract waar vooral de VHP fractie voorstander van is en een armoedecontract willen wij niet. Ik heb twee kleuren gebruikt. Als ik dat zo mag illustreren, twee regeringsperiodes en dat spreekt voor zich. Maar in elk geval waar het om gaat is, dat u de ontwikkeling ziet van de paarse lijnen en die regeringsperiode kennen wij en u ziet de ontwikkeling van de oranje lijnen. En dit is het theoretisch bewijs. Dit is rekenkundig gewoon geplot, uitgerekend geplot en het praktisch bewijs kennen wij. Weer vandaag aan de dag een stuk armoede, prijzen die omhoog zijn gegaan, bouwmaterialen, dollars zijn schaars, onvoldoende geld voor ziekenhuizen en scholen, criminaliteit, drugshandel en noem maar op.

Men hoeft niet van de VHP te houden, want ik hoor dat verwijt via de media et cetera.

De **Voorzitter**: Maar misschien kunt u de begroting behandelen en niet uw partij, want u gaat uitlokken dat leden uw partij gaan willen behandelen en dan is mijn vergadering natuurlijk... Dus misschien kunt u...

Ik heb samen met u gekeken. Dit heb ik dan gemist. Wij praten over regering Venetiaan, regering Wijdenbosch, regering Bouterse. We praten niet over VHP, NDP hier. Dus ik verzoek u om dat niet te doen, want u gaat waarschijnlijk derrière van de vergadering veroorzaken. Alstublieft! Lid Gajadien heeft een punt van orde. Wordt dat ondersteund? Lid Gajadien.

De heer **Gajadien (VHP)**, vraagt het woord voor een punt van orde: mevrouw de voorzitter! Het gaat om twee dingen.

Ten eerste, terwijl u zo interrumpeert, zien wij dat de tijd van de spreker doorloopt, maar uw tijd zou eigenlijk moeten worden afgetrokken.

Ten tweede, de spreker is bezig een betoog op te bouwen.

De **Voorzitter**: Dank u wel. Ik heb begrepen dat de tijd doorliep. Ik weet niet of dat klopt. In elk geval kunnen de technische mensen daarop letten. Dus daar hebben wij...

En voor de rest heb ik de leiding van de vergadering en niet u. Kunt u ervoor zorgen dat u geen politieke partijen, noch de uwe noch een andere, hier bespreekt. Dat is niet aan de orde. De begrotingen zijn aan de orde, het Ontwikkelingsplan is aan de orde. U bent vrij om daar alles over te zeggen wat u wilt, maar wij gaan geen partijen hier onderwerp van gesprek maken. Gaat uw gang.

De heer **Nurmohamed (VHP)**, vervolgende: mevrouw de voorzitter! Deze grafiek spreekt voor zichzelf, voor de mensen die dat niet willen zien en geloven. En dan de kwestie van achterstallige betalingen, subsidies. De regering heeft niet lang terug afgegeven, denk ik, op deze stichtingen et cetera. Onderzoek moet natuurlijk volgen in de kwestie Betheljada bijvoorbeeld. Waar het om gaat, is wij weten dat er dienstverleners zijn geweest, huurders die ook langer dan twee jaar of zes maanden die geen geld hebben ontvangen. In 2013 was er geen probleem, 2014 geen probleem, maar nu is er plotseling een probleem. Ik ben helemaal eens met elke regering, ook met deze regering dat er transparantie moet zijn. Zeker als het gaat om belastinggelden die wij uit de begrotingen subsidiëren aan deze organisaties. De eerste vraag die ik dan direct heb naar de minister van Financiën is hoe en wanneer gaat de regering die achterstallige betaling nou eindelijk plegen? En de theorieën van procedures, missives et cetera daar heb ik niets aan want deze mensen hebben gewerkt en ze moeten betaald worden. Dat is het probleem van de regering die dat moet oplossen.

Wij zijn ongeveer twee jaar verder met de regering-Bouterse-Adhin en wij zijn van rijk land inderdaad naar mijn mening gedegradeerd naar een beetje bedelend land voor leningen, zelf voedselpakketten et cetera, terwijl Suriname een land vol groen is, menselijk hulpbronnen, goud, olie, hout, zoetwater, landbouw, vis et cetera. Naar mijn bescheiden mening zijn wij thans in een fase, en andere sprekers hebben het gehad over milieu, in een situatie beland van roven van hout en behoud van ons bos, ontginnen van goud en de keuze voor gezondheid, kwikvervuiling en behoud van ons zoetwater. En dus een bedreiging over duurzame ontwikkeling die al enkele jaren gaande is. Van een leefbaar Suriname merk ik weinig.

Ik ga nu over naar enkele economische en maatschappelijke issues gelinkt aan het Ontwikkelingsplan.

De **Voorzitter**: Ik wil wel vragen dat u uw bron Centrale Bank van Suriname straks verwijderd, omdat hij natuurlijk niet klopt. Hij klopt voor misschien cijfers, inflatie cijfers, maar de rest heeft u er zelf bij gezet dus ik denk dat u correct moet zijn in uw bronvermelding. Goed? Gaat uw gang.

De heer **Nurmohamed (VHP)**, vervolgende: mevrouw de voorzitter! Bij alle bronnen bedoel ik, de data komt van ergens, maar de verwerking is inderdaad door mij zelf gedaan. Dus dat geldt voor alle slides.

Ik wil het hebben over het leningenbeleid. Het leningenbeleid heeft al enige tijd grote financiële gevolgen. Dat merken wij en naar mijn bescheiden mening zal dat alleen maar erger worden. Ik ga dat aantonen in slide 3. Hier ziet u het overzicht van het aantal leningen en het totaal bedrag per jaar vanaf 1980. Zo ziet u dat een aantal leningen in 2010 – 2020 ongeveer in de orde van twee tot drie keer hoger zal worden dan daarvoor. en als u goed kijkt ziet u ook een gestippelde lijn. dat geeft de ontwikkelingshulp, de Nederlandse ontwikkelingshulp over ongeveer 35 jaren 1.7 miljard. En u ziet ook 2010 – 2020 hebben wij meer dan de ontwikkelingshulp gehad. En als de regering inderdaad in de begroting van 2017 ongeveer 4 miljard SRD ontvangt en zij ongeveer een even groot bedrag gaat lenen en ook nog daaruit 1,5 miljard moet aflossen met rente dan is het logisch dat er weinig geld overblijft voor heel veel sectoren, bijvoorbeeld onderwijs, gezondheidszorg. En inderdaad als wij denken dat het beter zal gaan in 2018, 2019 dan denk ik dat wij ons vergissen. Dit heb ik genomen uit het rapport van het Bureau Staatsschuld waarbij u ziet dat in feite het ergste nog moet komen en zeker tot 2025. Dat heb ik zelf ook uitgerekend en dat klopt een beetje met de trend die hier gepresenteerd is. Ik denk dat, met al deze leningen wij gekomen zijn in wat men noemt in de wereld het rentesneeuwbaal effect. De schuld wordt steeds groter en de tekorten op de financiële balans ook. Dat zien wij op de begroting van 2017 nu al. Concluderend is het opvallend dat wij inderdaad niet bedelen voor andere sectoren, zoals de gezondheidszorg, het onderwijs, de veiligheid en dus voor echte duurzame ontwikkeling is niet gekozen door de regering.

Dan wil ik het kort hebben over de financiën tot 2020. Het is goed om een aantal projecties te doen, daarom behandel ik dit. Ik doe een aantal veronderstellingen, namelijk dat de staatsschuld zal blijven toenemen. De regering zal blijven lenen. Dat hebben wij gezien uit de tabellen en dat de internationale grondstoffenprijs inderdaad tot 2020 zullen niet veel veranderen. Dat is bekend. Wat wij wel zien, is dat het gemiddelde van de goud- en aardolieprijs hoger ligt dan 2000-2010. Dat is heel duidelijk. Vaak heb ik gezien dat men alleen de helft van de grafiek presenteert. Daarom heb ik die hele grafiek meegenomen. En inderdaad is in 2015 een grote dip gekomen, maar ik denk dat deskundigen, experts hadden moeten weten dat de goudprijs in de wereld om de twintig jaren zo een dip meemaakt. Het is niet nieuw. Het bestaat al honderd jaar, en daar was 2015 en ik denk dat de volgende ongeveer in 2035 zal zijn. Dus de regering die dan komt, zou daar rekening mee moeten houden. Als ik de mijnbouwinkomsten bijbereken, de SRD-inkomsten

en -uitgaven dan kom ik op zo een plaatje. Laten wij kijken naar de laatste kolom waarbij wij dus zien wat de inkomsten, uitgaven et cetera zullen zijn en als u zelf de berekening maakt, zal dat niet veel verschillen, maar wat ik hier wil zeggen, is dat met die goud- en aardolieprijs wij meer dollars gaan krijgen dan de voorgaande regeringen en onze financiële balans ziet er veel beter uit dan de voorgaande regering. Het zou een drogreden zijn als wij zeggen dat er geen geld is, maar je moet weten hoe je met dat geld omgaat.

Ik ga dan over naar een ander onderwerp. De inkomsten van de staat op basis van 2016. Ik lees tabel 2 overheidsfinanciën op kasbasis 2016 en ik heb gelijk een aantal vragen of voorstellen naar de excellentie, minister van Financiën. Ik volg de tabellen 2.2, 2.3, 2.4 en ik vroeg mezelf af als wij hier de belastingen niet verder omhoog gaan brengen en ik noem ze op

- Loterijbelasting
- Casinobelasting
- Accijns op tabak en sigaretten. Ik ben persoonlijk tegenstander van dit soort dingen. Daarom zei ik verhoog dat ding nog verder
- Accijns op bier, hout, maar ook import op andere zaken. Graag wil ik weten of er toekomstplannen zijn van het ministerie van Financiën op dit stuk.

De royalty's,

Het Staatsbesluit van 28 februari 2017 heeft de royalty's verhoogd voor bouwmaterialen en ik denk dat het bij uitstek goed is om dit soort royalty's in een stabiliteitsfonds of milieufonds zetten. Ik vroeg mij af waarom de royalty's op goud niet zijn verhoogd, want de goud business brengt enorm veel geld binnen. Dat hebben wij gezien uit de verslagen. Een volgende vraag is hoe ver zijn de plannen van het ministerie van Financiën om ook geld te gaan halen zeker:

- 1 Meer uit belasting van de goudwinning en andere mijnbouw producten.
- 2 De kwestie van grond dat is hier al aangehaald door een ander lid. Mensen hebben lappen grond. Ze blijven zo staan. Er wordt gespeculeerd, er wordt witgewassen met grond naar mijn bescheiden mening.
- 3 Hoe gaan wij om met eigendommen van mensen. Mensen bouwen gigantische gebouwen. Wij kijken ernaar en wij kunnen geen belasting krijgen eruit.

Dan ga ik over naar de begroting 2017. Daar heb ik eigenlijk vooral mijn visie op nadat ik wat onderzoek heb gedaan ernaar. In slide 7 zien wij in feite de algemene trend van de begrotingen, vanaf 2000 tot 2017. De cijfers daarvoor heb ik niet kunnen verzamelen. En u ziet dat de trend van de begrotingen per ministerie eigenlijk niet veranderd is vanaf 2000 tot heden. En het grootste budget gaat nog steeds naar een aantal ministeries dat ik daar boven heb aangegeven; Openbare Werken, Onderwijs, Financiën, Sociale Zaken en Volkshuisvesting et cetera. Nu komt het. Ik heb problemen, ik heb moeite met de vele posten die staan in de begrotingen van de ministeries om dat te kunnen beoordelen, want daar gaat de begroting om. Heel veel posten zijn voor mij vaag en de bedragen zijn niet te controleren. Is het bedrag realistisch? Is het overschat? Is het onderschat? Neem bijvoorbeeld de begroting van Natuurlijke Hulpbronnen post 2201, energievoorziening pagina 34. Daar zijn de kosten van alle 20 tot 30 projecten hetzelfde bedrag, 750.000. Een nieuwe machines 20 kilowatt kost evenveel als palen kopen. Neem nu bijvoorbeeld de begroting van het ministerie van ROGB. Het aantal begrotingsposten is 13 en naar mijn mening zijn 12 vaag. Het wordt voor mij moeilijk om dat te beoordelen.

Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting

Daar is bijvoorbeeld een lijst van huurpanden van de overheid keurig gepresenteerd. Dat is correct denk ik, maar de bedragen staan er bijvoorbeeld niet bij. Het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen produceert een lijst per dorp. Benzine, hoeveel kost die? Dat kan ik wel controleren en dit is mijn probleem bij de begrotingen. Niet nu alleen, het blijkt in de geschiedenis zo te zijn geweest en erger soms. Een derde probleem dat ik heb, is wij staan voor – ik ben dat anders gewend – een nieuwe begroting inderdaad maar wij hebben geen verslag gehad hoe het geweest is in 2016 met de middelen. Hoe zijn ze besteed? Wat is de output? Hoe zijn de leningen besteed per ministerie? Voldoende gronden voor mij om nu niet mee te werken aan zo een begroting, behalve als wij inderdaad meer duidelijkheid krijgen over die begroting, als de begroting onderbouwd wordt in de tabellen, in de memorie van toelichting. Daardoor voorkomen wij speculatie en natuurlijk ook corruptie.

Ik wil dan beginnen met wat vragen en opmerkingen over sommige posten; als ik dat toch kan doen voor het ministerie van Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur.

In welk jaar zal de begroting en invulling van het directoraat wetenschap komen?

Is het CLAD-onderzoek op de universiteit al afgerond en kan de minister ons informeren wat zal gebeuren met de leegstaande gebouwen op het IOL- en Adekus-terrein.

Post 61270 lesmateriaal en leermiddelen

Ik ben bij een aantal scholen geweest en het blijkt dat de leermiddelen die ze per jaar krijgen toch niet voldoende zijn. Dus ik stel voor dat deze post zodanig aangepast wordt dat wij zeker – en ik weet niet wat het bedrag moet zijn maar dat wij – de minister of het ministerie kunnen ondersteunen dat hij voldoende middelen krijgt, zodat alle leerlingen inderdaad kunnen rekenen op leermiddelen. Laat mij horen van de minister als dat inderdaad zo is.

Post 61233 huur van gebouwen en terreinen

Graag wil ik weten om welke gebouwen dat gaat. Ik denk dat een lijst, zoals het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting en Natuurlijke Hulpbronnen dat doen, keurig is en zo moet dat. Laten wij de bedragen ook zien wat betaald wordt voor welke staat van gebouw.

Post 61250 bewaking 30 miljoen. Graag hoor ik om welk bedrijf het gaat.

En dan heb ik een aantal vragen voor het ministerie van ROGB. De kwestie van grond is hier aan de orde geweest, maar ik weet dat er inderdaad een minister hier is die ook altijd daarvoor pleit. Transparantie is het eerste waar ze moet beginnen. Natuurlijk heb je ook wet en regelgeving en procedures. Graag hoor ik welke acties heeft u om grondaanvragen transparant te maken. Ik denk dat het een keer moet gebeuren. Laten wij de processen en beslissingsmomenten zien. In feite kan ik dezelfde vraag ook stellen aan het ministerie van Landbouw, Veeveelt en Visserij, Natuurlijke Hulpbronnen, maar dan voor hun producten als het gaat om bijvoorbeeld concessies, vergunningen, termijn van afloop, aanvragen, nieuwe aanvragen. Wat is de status. Laten wij een keer dat allemaal transparant zien, maar dan moet dat ook gepland worden in die begroting en als er geld voor nodig is, ik vind het verschrikkelijk belangrijk, dan mag dat voor mijn part gelijk gebeuren. Als er geld nodig is dan horen wij dat ook van die ministers. De volgende vraag voor de minister van ROGB. Kunt u ons aangeven hoeveel grond er in Suriname nog beschikbaar is. Ik hoor allerlei verhalen hoeveel lappen die en die heeft, maar de vraag is concreet per district.

Hoeveel procent, hoeveel hectare is er nog beschikbaar voor landbouwgrond, bebouwing en andere bestemmingen. Welke acties gaat u ondernemen tegen boedelhuizen, boedelgronden, verlate percelen, om dat ook voor eens en voor altijd op te lossen. Wetsvoorstel is één, maar acties zijn twee. Wij kunnen dat soort gevaarlijke situaties niet toestaan. Het probleem moet opgelost worden en als de minister het niet oppakt wie gaat het dan doen. Daarom doe ik het beroep op dat de minister dat hij zo snel als mogelijk komt met een pakket van maatregelen. De laatste vraag voor dit ministerie, is de kwestie van huisvesting vooral voor ouderen, de zogenaamde bejaarden, maar in feite mensen met zorg. Er is een enorm tekort aan betaalbare huisvesting voor deze groep en ik wilde vragen als het ministerie van ROGB met Sociale Zaken en Volkshuisvesting geen plannen heeft voor nieuwe opvangcentra. Graag verneem ik of er plannen zijn op dit stuk, want ik ken het woningbouw programma natuurlijk, maar speciale huisvesting voor dit soort mensen is een groot probleem.

Een aantal vragen voor het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Het vraagstuk van huurpanden. Er is een tabel met huurpanden, maar ik heb begrepen van een aantal mensen dat de huur maanden, zelf twee jaren nog niet betaald is. Kan de minister dat bevestigen wat de oorzaak is ervan en wanneer de betaling zal geschieden.

Post 2602 woningbouwprogramma

De stichting Volkshuisvesting geeft aan in de begroting dat er een achterstand is in de betaling van huur et cetera. De vraag is hoeveel inkomsten derven wij tot heden. Dan ga ik afsluiten met het vraagstuk dat door voorgaande leden al benadrukt is en dat is naar mijn mening de grootste ramp die ons als Surinamers in heel Suriname staat te wachten: de vergiftiging van lucht, water en grond door kwik, maar ook door andere metalen in uitgemijnde gebieden. Wij weten ondertussen hoe kinderen en jongeren kwikgehaltenes van vijf tot honderd maal hoger hebben dan de norm. En het bos waar elke regering, maar ook deze regering geld voor zoekt en wil beschermen gaat straks geen waarde meer hebben, omdat als het bos besmet is, is het hout besmet. Bossen nemen kwik op. Ze stoten zelf ook kwik af natuurlijk. En er zijn landen in de wereld die geen hout meer importeren als jou hout de norm heeft overschreden. Dit is een ernstig vraagstuk en daarom heb ik vragen, ik weet niet aan welk ministerie, maar het is iets van ROGB, Natuurlijke Hulpbronnen, Volksgezondheid, Binnenlandse Zaken als ik denk aan de unit klimaat. Ik zie nergens in de begroting concrete posten om deze milieuvervuiling aan te pakken. Wie gaat de schade allemaal opruimen. Wie gaat de gezondheid van deze mensen betalen of kunnen betalen. Wanneer start de regering dus met concrete acties voor bescherming van het gebied en natuurlijk weet ik dat milieuwetten ook hier behandeld moeten worden en bespreekbaar gemaakt moeten worden, maar ik wil dat samen verder trekken met een stuk recht van de mensen die wonen in die gebieden, omdat bescherming van de mensen en een schoonmilieu toch de basis voor ecotoerisme. En de toeristen die komen voor een schoon milieu, voor het groen, de biodiversiteit, de natuur. Ze komen ook om naar ons te kijken et cetera. Ik wil het hierbij houden voor de eerste ronde en ik dank u voor de aandacht.

De heer **Rusland (NPS)**, interrumperende: mevrouw de voorzitter! De spreker haalde aan de interesse voor een ministerie van Wetenschap. Ik denk dat als wij kijken naar onze ontwikkeling en dan in het kader van een ontwikkelingsplan, wij inderdaad moeten gaan kijken naar wat wij uiteindelijk zouden willen hebben uit die samenleving. En wanneer je dat in kaart brengt, zou

onder andere een van de elementen die daaruit moet komen rollen, zijn wat en wie je nodig hebt in die hele ontwikkeling, die hele planning. Op basis daarvan denk ik dat het inderdaad de tijd is, en daarin wil ik de spreker ondersteunen, dat er misschien een ministerie moet komen van science and technology. Niet nieuw, omdat het al in andere landen het geval is. Daardoor kan je serieus je ontwikkeling gaan ondersteunen en wat je daardoor kan krijgen nogmaals is speciale aandacht voor het kader op de hoogste niveau dat gevormd moet worden, omdat wanneer je serieus bent met de ontwikkelingen waar je in wil gaan je het niet alleen kan laten voor het ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling op dit moment. Dus wat dat stuk betreft, zou ik willen pleiten dat als wij een voedselschuur willen worden wij uiteindelijk in de planning precies weten dat wij zoveel moeten engineers hebben op landbouwgebied, dat wij economen moeten hebben, dat wij zoveel werktuigbouwkundigen moeten hebben en dergelijke. Dat allemaal zal natuurlijk de taak moeten zijn van een dergelijk ministerie om ervoor te zorgen dat dat kader aan die samenleving wordt afgeleverd. Dus wat dat betreft mijn ondersteuning en uitbreiding.

De heer **Tsang (NDP)**, interrumperende: mevrouw de voorzitter! De spreker begint met de oorzaak van de crisis waar hij het niet eens is zoals dat beschreven is in het ontwikkelingsplan. Ik heb een vraag. Ontkent de spreker dat er sprake is van een crisis in onder andere Brazilië, Venezuela, Argentinië, Trinidad zelfs Frans-Guyana. Allemaal landen in de regio die afhankelijk zijn van de commodity prijzen en die in de problemen zijn gekomen door de daling ervan. De landen Venezuela en Suriname zijn het zwaarst getroffen, omdat wij al die jaren nooit de economie hebben gediversifieerd. Dat is het verschil. Regering op regering heeft gefaald om de afhankelijkheid van de mijnbouwindustrie te verbreken. Je kan stabiele economie hebben, maar als je niet investeert, is er geen ontwikkeling. Als wij niet in staatsolie hadden geïnvesteerd dan hadden wij nu een veel groter probleem nu Alcoa weg is. Als er geen brug was naar Commewijne was er niet zo een grote ontwikkeling in Commewijne en zelfs in de kustvlakte. Daarnaast kan ik mij er niet aan onttrekken dan op te merken dat de spreker handig gebruik heeft gemaakt van het uitdrukken in SRD en USD wanneer het goed uitkomt om een beeld te scheppen in de tabellen.

Ik noem bijvoorbeeld de tabel over het staatsbudget 2000 – 2015. Ik dacht dat dat slide no. 4 of 5 was. Bedragen in de tabellen zijn in SRD. Wij hebben een devaluatie gekend. Ik denk dat de tabellen nagenoeg gelijk zijn voor de periodes die hij heeft laten zien of zelfs minder als je het uitzet in USD. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

Mevrouw **Vreedzaam (NDP)**, interrumperende: mevrouw de voorzitter! Ik heb de presentatie niet kunnen begrijpen, omdat ik niet weet wat een armoedecontract is. Ik vind dat een rechtstreekse behandeling naar het volk toe. Die paarse, oranje schets daar die hij heeft gepresenteerd; waarom zijn de grondstofprijzen niet meegenomen op de monetaire reserve. *What about* de inflatie. Ik denk dat als we die zaken hadden meegenomen een heel ander beeld was geschetst. Heeft de spreker een indicatie van de achterstallige betaling in 2010 en hoeveel die was en wie die achterstallige betalingen heeft gedaan. Is het niet dat ons economisch handelen ook vernietiging van het milieu teweeg brengt? Ons leningenbeleid; heeft de spreker een indicatie welke leningen nu worden afbetaald en van welke regering? Hij geeft daar een presentatie over de schuldenlast. *What about* de relatie met de economische groei? Is het niet zo dat hoe meer de economie groeit de schulden minder worden?

Hij geeft ook aan de trend van de begrotingen. Geeft hij toe dat de comptabiliteitswet nooit is veranderd en dat de begrotingsstructuur hervormd moet worden? Als hij voorstellen heeft met betrekking tot wijziging van de begroting dat die voorstellen naar voren komen en dan kijken we of ze wel of niet passen in de begrotingsstructuur.

De heer **Doekhie (NDP)**, interrumperende: mevrouw de voorzitter! Ik sta er versteld van wanneer hier de spreker entameert dat wij een bedel land zijn geworden. Laat mij u zeggen, nergens ter wereld zijn er mensen die aan bedelaars zoveel geld willen geven. Overal staan ze te hunkeren om in het land te komen. Ik heb ook op school geleerd dat statistieken de meest subtiele leugens zijn. Eens heeft TAS, een wereldbekend nieuwsbureau, gezegd tijdens een sportontmoeting dat ons landgenoot geëindigd is op de voorlaatste plaats. Ze hebben niet gedurfd te zeggen dat hij op de laatste plaats is geëindigd, want er waren twee deelnemers. *Depends where you stand*. Waarom? De statistieken die we hebben gezien vandaag hier, beginnen vanaf '80, maar nergens heb ik gezien dat wij bijna 3.7 miljard Nederlandse gulden hebben gehad en het is opgeraakt en toch moest het volk staan voor back and neck, liquense oil, afval rijst. SIS moest komen, je kon niet eens een fiets en een chocoladeletter kopen. Ik heb dat niet gezien. En dat zijn de zaken die wij moeten meenemen in onze presentatie: oprechtheid, eerlijkheid. We moeten geen zaken brengen hier die in een kadermeeting thuishoren en niet in een zaal van het hoogste college van staat. Nogmaals de minister van Financiën heeft een week terug hier uitgelegd hoe hij bezig is - en hij heeft allemaal genoemd - de schulden in te lopen en dan komt hier iemand zeggen ...

De heer **Nurmohamed (VHP)**, vervolgende: mevrouw de voorzitter! Ik vraag de aandacht van de regering voor de opmerking van de heer Rusland over de kwestie wetenschap et cetera. Het lid Tsang heeft zelf voor een deel al antwoord gegeven op de vraag, maar dat geldt ook voor de andere sprekers. Ons probleem is een capaciteitsprobleem in kennis en in kunde. Dat is het probleem waarmee wij zitten, anders waren wij vandaag niet in deze problemen beland. Wie durft projecties hier te presenteren. Hebt u ooit een projectie hier gezien. En daarvoor is de basis: statistiek. Anders dan zou het niet mis gaan. Honderd jaar terug wisten we dat die prijs van het goud in 2015 zou zakken. Dat wisten wij honderd jaar terug al. Hoeven we nu niet te ontdekken. En daarom is onderwijs verschrikkelijk belangrijk. We geven onderwijs veel geld. Dat is in alle landen in de wereld zo. En het heeft een reden. Het is precies omdat we die kennis en kunde niet hebben.

Het lid Vreedzaam heeft veel vragen gesteld, maar ik denk dat je inderdaad een keer die cijfers zelf moet plotten en dan ga je voelen wat er aan de hand is. Dat is de reden waarom wij het hebben gedaan. Ik heb brieven gestuurd om cijfers op te vragen. Ik heb ze niet gehad en ik ben zelf naar die instanties gegaan om cijfers te halen. En het heeft me maanden gekost om ze zelf te verwerken. Ik heb het zelf gedaan. Sommige cijfers die ik heb gehad op locatie gaan tot een bepaalde periode. Daarvoor bestaat het helaas niet of is het zoek. Ik heb de rapporten van de financiële cijfers vanaf 2000 gehad, maar weet je dat de rapporten hier niet zijn? Niet eens in het parlement, en ik werk met de cijfers die ter beschikking zijn. Dat is de vraag van het geachte lid Doekhie. Als ik meer cijfers heb, wil ik meer plotten. Ik houd ervan om in het verleden terug te kijken, maar projecteren is verschrikkelijk belangrijk. Ik ga u wat zeggen. Ik kijk naar presentaties. Men pakt precies een stuk van die grafiek en daarom heb ik meer cijfers geplot. En

als ik meer had, had ik het gedaan. Ik weet dat men verbaasd is, maar wij moeten niet bang zijn. Er is niets mis. We moeten naar de realiteit kijken en daarvoor is figuur 1. Figuur 1 was die monetaire reserve, die gewoon simpel geplot is, en ik heb geleefd in die periode. Iedereen hier heeft verstand. Ik vind het erg dat we ontkennen dat we moeilijke periodes hebben. Die grafiek toen de koers hoog was, spreekt voor zich. Elke regering verdient verbetering. Ook deze regering verdient verbetering.

De Voorzitter: Wij hoeven niet boos te worden, wij hebben allemaal grafieken die we kunnen produceren van alle tijden, de hoogste inflaties aller tijden, wanneer ze gemeten zijn enzovoorts. Dus ik denk dat wij met zijn allen in sommige opzichten niet zo een beste job hebben gedaan, maar dat we het vanaf vandaag misschien beter moeten gaan doen allemaal. Wie mag ik het woord geven. Ik begreep dat lid Samidin het woord zou voeren. Lid Samidin, klopt dat? Ik kreeg een boodschap dat zij het woord zou voeren.

Einde deel 3

Vervolg op deel 4